

PRZEGLĄD PEDAGOGICZNY SPRAWY TOWARZYSTWA

NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH
WYCHODZĄ W KAŻDĄ SOBOTĘ.

Nr 12/II. Warszawa, 25 marca 1922 r. R. XLI (6)

<p>Prenumerata miesięczna Mk. 120. Cena jednego numeru Mk. 40. Członkowie T. N. S. W. otrzymują „Przegląd Pedagogiczny” bezpłatnie.</p>	<p>TREŚĆ: W sprawie formularzy statystycznych. W sprawie seminarjów nauczycielskich. Kronika Towarzystwa. Z tygodnia. Normy płac. Z ruchu wydawniczego.</p>	<p>OGŁOSZENIA: $\frac{1}{2}$ str. M. 40.000 $\frac{1}{3}$ str. M. 20.000 $\frac{1}{4}$ str. M. 10.000 Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Bracka 18 Tel. 76-60. R-k w P.K.O. 2078</p>
---	---	--

W SPRAWIE FORMULARZY STATYSTYCZNYCH

W artykule p. t. „Zielony stolik” poruszyłem ogólnie sprawę statystyki szkolnej. Obecnie chcę nieco dokładniej omówić pięć formularzy, jakie wypełniają państwowe szkoły średnie. W r. 1921 mieliśmy ich tylko dwa i wygląd ich był nieco odmienny. Jest to dowodem, iż sprawa ta jeszcze nie jest ustalona ostatecznie i szuka się jaknajlepszej formy. Formularz I, obejmujący „statystykę uczniów”, wydaje mi się najlepszym. Potrzebamy tylko niektóre rubryki objaśnić. I tak: na str. 1 nie wiadomo, co oznacza „u nauczycieli”. Czy ma tu się podać uczniów, którzy mieszkają u nauczycieli tego zakładu, którego dotyczy formularz? Sądzę, że tak, bo w innym razie nie byłoby powodu zaznaczania rodzaju stancji. Na str. 2 nie rozumiem, co ma znaczyć rubryka 9 „usunięto na sesji promocyjnej”, gdyż w Małopolsce nie jest znane jakieś „usuwanie”. Do rubryki 7 i 8 należałoby dodać wskazówkę, iż trzeba w nich uwzględnić pomyślny lub niepomyślny wynik egzaminów poprawczych po ferjach głównych. W rubryce 15 zamiast niedość jasnego „było kandydatów” możeby lepiej było napisać: „zgłosiło się do egzaminu wstępnego”. Do rubryk 23 i 24 możnaby dodać uwagę, iż dotyczą obie wyłącznie szkół prywatnych.

Nie wiadomo także, czy statystyka ma objąć jedynie uczniów publicznych, czy także prywatystów i prywatystki. Na str. 4 trzebaby dodać uwagę, iż dzieci wdów i sieroty po obojgu rodzicach umieścić należy w rubryce, do której należał ojciec; w przeciwnym razie należałoby może dla tych kategorii uczniów osobne stworzyć rubryki, a przynajmniej dla sierot.

Czy formularz II „Statystyka personelu“ miałby koniecznie co roku tak obszernie być wypełniany, wątpię. Niewątpliwie powinien być założony we władzach okręgowych (kuratorjach) a może i w Ministerstwie skorowidz funkcjonariuszy, ale może lepiej dla każdego z nich na osobnej kartce. Co rok zaś wystarczyłby wykaz, obejmujący rubryki 1—3, 7, 12—14, przez co dla ostatniej znalazłoby się więcej miejsca. Rubryka 13 powinna być dokładniej określona: policzalna liczba lat — ale „do czego“ — do emerytury, czy też do przyznania trienniów? Są to bowiem dwie różne rzeczy u tych, którzy dłużej służyli w państwach zaborczych, a takich jest bardzo wielu. Do celów statystycznych byłaby może potrzebna rubryka 5, 6 i 12, ale 12 mogłaby zastąpić 3 rubrykę (u nieegzaminowanych kreska). Rubryki 9 i 11 zupełnie nie mają znaczenia, a 8 także jest zbędna.

Z formularza III wystarczyłaby 1 strona, mająca rację bytu. Natomiast 2 i 3 stronę bardzo trudno zrozumieć i wypełnić; nie wiadomo też, komu mogłyby się na coś przydać dane te? Formularz żąda bowiem cyfr przychodu i rozchodu według roku szkolnego, gdy ogólnie wiadomo, że preliminarz budżetowy dotyczy roku słonecznego. Ponieważ zaś wpisowe, czesne i opłaty za wystawianie duplikatów idą wprost do kasy rządowej, nie ma powodu uważać je za „dochody gimnazjum“ tak, jak „rozchody“ nie są także właściwymi rozchodami zakładu, gdyż czerpie się sumy te z kas rządowych, a nie z dochodów zakładu. Zatem do str. 2 należałoby jedynie właściwe dochody zakładu, t. j. opłaty składane przy wpisach przez uczniów (obecnie po 200 mk) i czynione z funduszu tego wydatki, a może także fundusze składkowe na pomoc dla niezamożnych uczniów. W takim razie str. 3 byłaby zbędna. Owe „właściwe“ dochody Zakładu liczą się też według roku szkolnego i byłyby w zgodzie z innymi formularzami statystycznymi.

Ze formularze IV i V chybiają celu, to już wykazałem w artykule p. t. „Zielony stolik“ i sędzę, że nie mam potrzeby szerzej się nad tem rozwódzić.

Henryk Kopia
(Sokal)

W SPRAWIE SEMINARIJÓW NAUCZYCIELSKICH

W sprawie powyższej złożył Zarząd Okręgu Warszawskiego T. N. S. W. Panu Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego memoriał treści następującej:

Panie MINISTRZE!

Od wartości szkolnictwa zależy wartość twórczych sił państwa, wartość jego obywateli.

Fundamentem szkolnictwa jest szkoła początkowa, na której opiera się wydajność pracy uczniów w szkole średniej, na koniec wyższej. Poza tem dla większości obywateli wszystkich państw, nawet o kulturze najwyższej, szkoła elementarna jest jedynym czynnikiem naukowo-wychowawczym.

U nas dotąd znaczna większość obywateli i tego minimum przygotowania umysłowego nie posiada. To też niezwykle palącą sprawą dla państwa naszego jest przeprowadzenie nauczania powszechnego, czego niepodobna skutecznie, dopóki nie będziemy rozporządzali dostateczną liczbą przygotowanych nauczycieli-wychowawców szkół powszechnych.

Urząd statystyczny wykazuje brak około 50000 nauczycieli typu tego, a z czynnych w chwili danej 38% niedostatecznie przygotowanych. Nic dziwnego: na całym obszarze Rzeczypospolitej posiadamy 109 seminarjów nauczycielskich państwowych, które rocznie dostarczyć mogą zaledwie 2180 nauczycieli i nauczycielek. Obok tego posiadamy 60 seminarjów prywatnych (niewliczając w to wciąż nowopowstających ruskich w Galicji Wschodniej), które dostarczają rocznie 1200 nauczycieli szkół powszechnych. Jest to poważny zasilek dla państwa, porażającego się ze zwalczaniem analfabetyzmu, dochodzącego u nas do 70%. Przytem jest to zasilek tem cenniejszy, że seminarja te mają za sobą szereg lat pracy ideowej; przygotowanie zaś umysłowe kończących seminarzystów pod kontrolą Ministerstwa W. R. i O. P. niczem nie ustępuje przygotowaniu maturzystów seminarjów państwowych. Koszt zaś przygotowania jednego nauczyciela, czy nauczycielki w seminarjum prywatnem, biorąc przypuszczalnie całkowite pokrycie deficytu seminarjów tych, wyniósłby dla państwa naszego niewiele więcej niż $\frac{1}{10}$ tego, co kosztuje przygotowanie jednego nauczyciela w seminarjum państwowem. — Stosunek ten opieramy na budżecie drugiego półrocza roku szkolnego ubiegłego: semi-

narja prywatne warszawskie wykazały przeciętnie na każde seminarjum deficyt nieco przewyższający $\frac{1}{2}$ miliona marek, gdy tymczasem deficyt seminarjum państwowego w Warszawie dochodził do 5 milionów. — Nie możemy jeszcze zestawić tego cyfrowo na rok bieżący, ale oczywiście stosunek pozostał ten sam.

Z tego wynika, że nietylko ze względu na niedostateczną liczbę seminarjów państwowych, ale i ze względu na miliardowe oszczędności dla państwa Rząd nasz powinien popierać seminarja prywatne, pokrywając ich skromne deficyty. Tem więcej, że liczba seminarjów tych z rokiem każdym zatrwająco się zmniejsza wskutek trudności materialnych, w jakich znalazły się te placówki oświatowe od czasu wskrzeszenia Państwa Polskiego. Egzystencja ich bowiem oparta była na społecznej ofiarności, która z chwilą wytworzenia się własnego Ministerstwa Oświecenia żywiłowo skierowana na inne potrzeby kraju, zaniknęła niemal całkowicie na cele oświatowe, niegdyś tak blizkie sercu każdego Polaka.

Tymczasem to upragnione, wyczekiwane własne Ministerstwo W. R. i O. P. w czwartym roku istnienia swego, posiadając zaledwie połowę potrzebnych krajowi sił nauczycielskich, przeznaczając na seminarja nauczycielskie na rok bieżący tylko 2 miljardy marek. Wiemy dobrze, że Ministerstwo nasze rozporządza istotnie małemi funduszami w stosunku do potrzeb kraju, ale jeśli z 45 miliardów ogólnej sumy na oświatę przeznaczają 6 $\frac{1}{2}$ miliardów na szkoły średnie, jakżeż nieproporcjonalnie małą wydaje się nam suma 2 miliardów na seminarja nauczycielskie.

Szkoły średnie prywatne wykazały, że mogą utrzymać się o własnych siłach, podnosząc wpisy w miarę swych wydatków; gdy tymczasem wpisy seminarjów czterokrotnie niższe nie mogą ulegać zwyżkom takim. Powtóre 50% młodzieży seminaryjnej uczy się bezpłatnie, a połowa z niej, idąca o własnych siłach, musi być wspomagana materialnie przez opiekę seminaryjną, a niemniej powinna być wspomagana przez państwo. Tymczasem od Ministerstwa W. R. i O. P. na stypendja dla swych uczniów i uczennic otrzymały seminarja w r. b. od 10 do 70 tysięcy jednorazowo. Jak podzielić sumkę taką na 40 do 50 jednostek, nieodzownie potrzebujących pomocy w każdym seminarjum?

Kiedy w roku zeszłym seminarja prywatne zwracały się do Ministerstwa W. R. i O. P. z zapytaniem, co mają czynić wobec niemożności utrzymania się przy tak nieznacznej dotychczasowej pomocy państwa, otrzymały odpowiedź uspakającą i zachęcającą do dalszej pracy. Rok ten jednak postawił je

w położenie rozpaczliwe: ograniczając wszelkie wydatki do minimum, nie są w możności wystarczyć nawet na połowę należności nauczycielstwa seminaryjnego, które od grudnia pozostaje nieopłacone. Ministerstwo zaś na podtrzymanie 40 zagrożonych w bycie swym seminarjów prywatnych przeznaczą na r. b. znikomą sumkę 20 miljonów.

Z danych, jakie podały nam za półrocze ubiegłe seminarja prywatne warszawskie, wnioskujemy, że projektowane przez Ministerstwo W. R. i O. P. na ten rok $1\frac{1}{2}$ milionowe subsydjum dla każdego z 40 seminarjów tych wystarczyć może na pokrycie miesięcznego, ale nie rocznego jego deficytu. Aby pokryć całkowitą należność nauczycielstwa na ten rok szkolny, a tem samem podtrzymać byt 40 subsydjonowanych seminarjów nauczycielskich, potrzeba nie 20 projektowanych, ale 240 miljonów marek, które to sownie opłacają się państwu, dając mu w końcu roku szkolnego 1.200 przygotowanych nauczycieli i nauczycielek.

Kończąc wywody nasze, pozwalamy sobie dodać, że ponieważ oświatę i kulturę swoją naród każdy opiera na szkole początkowej, uważamy, iż szkoła ta, w kraju naszym nietylko winna jaknajprędzej stać się dostępną dla wszystkich, ale musi być dobrą, czyli musi posiadać odpowiednio przygotowanego nauczyciela. Tem samem sprawę seminarjów nauczycielskich zaliczamy do najważniejszych i najpilniejszych w ogromie zadań, spełnianych przez państwo nasze.

Projektowaną sumę 2 miliardów marek na potrzeby seminarjów nauczycielskich należałoby podnieść do 20 miliardów ze względu na:

- 1) Konieczność wyłonienia oddzielnej sekcji szkół zawodowych w Ministerstwie W. R. i O. P.
- 2) Zdwojenie liczby seminarjów w Rzeczypospolitej.
- 3) Ogrom potrzeb seminaryjnych w postaci pomocy naukowych, wycieczek na koszt państwa i utrzymywania szkół wzorowych przy każdym seminarjum.
- 4) Stypendja dla seminarzystów i seminarzystek.
- 5) Stypendja na specjalne studia dla nauczycieli seminarjów.
- 6) Podniesienie norm płac nauczycieli seminarjów.

Nauczyciel seminarjum bowiem winien posiadać nietylko wyższe przygotowanie naukowe, lecz i specjalne zdolności pedagogiczne i doświadczenie, nabyte przez życie i szereg lat pracy nauczycielskiej. To też Ministerstwo W. R. i O. P. wytworzyć powinno warunki uprzywilejowane dla nauczycieli typu tego, gdy dotąd nauczycielstwo to jest u nas upośledzone

przez państwo: nauczyciel seminarjum ma pracę większą, trudniejszą, odpowiedzialniejszą od nauczyciela szkół średnich; pracuje w gorszych warunkach higienicznych i brakach pomocy naukowych, a normy płac otrzymuje niższe; do tego musi miesiącami wyczekiwać na swą należność. Nic też dziwnego, że rok rocznie znaczna część nauczycielstwa z seminarjum odpływa do szkół średnich, a seminarja zmuszone są posiłkować się studentami i studentkami, początkującymi w nauczaniu.

Obok tego uważamy, że w przejściowych, jednak dotkliwych kłopotach finansowych państwa naszego, pożądanymi są wysiłki ideowych jednostek, bądź instytucyj. Ocalenie też egzystencji 60 seminarjów prywatnych, które mają za sobą wieloletnią pracę, jest nietylko obowiązkiem państwa, lecz jego dużą oszczędnością, bo na otrzymanie tej samej liczby przygotowanych nauczycieli w seminarjach prywatnych państwo wydatkuje 10 razy mniej, niż w seminarjach państwowych.

W przekonaniu, że Pan Minister zechce przychylnie rozpatrzyć sprawę tę i w niedługim czasie wyasygnuje odpowiednią sumę na potrzeby seminarjów nauczycielskich, a zwłaszcza na pokrycie deficytu wspomnianych 40 seminarjów prywatnych, staramy się tymczasem uspokajać zarządy i nieopłacone nauczycielstwo seminarjów tych, podtrzymując je w nadziei rychłej pomocy ze strony państwa.

Za Zarząd Okręgowy Warszawski T. N. S. W.

Przewodniczący:

(—) *Emanuel Łoziński*

Sekretarz:

(—) *Franciszek Niemiec*

KRONIKA TOWARZYSTWA

Z OKRĘGU WARSZAWSKIEGO

Zjazd członków Okręgu Warszawskiego T. N. S. W.

W sobotę, dn. 25 b. m. odbędzie się w Warszawie Zjazd członków Okręgu Warszawskiego T. N. S. W.

Obrady Zjazdu odbywać się będą w sali Rady Miejskiej st. m. Warszawy (Plac Teatralny).

Porządek obrad:

1. Posiedzenie przedpołudniowe.

Początek obrad o godz. 10¹/₂ przed poł.

1. Zagajenie.

2. Wybór prezydium Zjazdu.

3. Referat posła Stefana Soltyka: „Rządowy projekt ustawy o szkole średniej ogólnokształcącej“.

Kol. Stopka żądał, by „Przegląd Pedagogiczny” pojawiał się w wolnej prenumeracie — obniżyłaby się w ten sposób wkładka z 250 na 100 mk.

Na posiedzeniu Koła dn. 26/II zreferował kol. d-r E. Długopolski kwestjonariusz Zarządu Gł. w sprawie praktyk religijnych. Wytknięto porządek pytań i nierozróżnienie praktyk religijnych jak egzorty, nabożeństwa, rekolekcje od spowiedzi i Komunii św.

Uchwalono rezolucję następującą:

„Krakowskie Koło T. N. S. W. pochwała inicjatywę Zarządu Gł., że sprawę praktyk religijnych, która ma w szkole tak doniosłe znaczenie wychowawcze, poruszył w ramach organizacji złożonej z nauczycieli i wychowawców, gdyż uważa za potrzebne i pożyteczne zarówno zaznajomienie się nauczycielstwa z obecnym stanem tak doniosłej w zakresie wychowawczym sprawy, która może jest w różnych częściach państwa polskiego, złożonego z dawnych dzielnic, różnie pojmowana i traktowana, jak i ujednostajnienie przez powołane do tego czynniki sprawy wykonywania praktyk kościelnych w szkole średniej w całym Państwie Polskiem.” (jednomyślnie)

Następnie uchwalono odpowiedzi na punkty ankiety.

Z TYGODNIA

Kuratorjum warszawskie. Jak się dowiadujemy, w Ministerstwie W. R. i O. P. przygotowuje się obecnie organizacja Kuratorjum warszawskiego. Powstanie ono przez wydzielenie odpowiedniej liczby pracowników z Ministerstwa.

Na czele Kuratorjum ma stanąć obecny dyrektor Departamentu szkolnictwa średniego p. Grzegorz Zawadzki. Na razie Kuratorjum obejmie tylko szkolnictwo powszechne i średnie. Podział Departamentu szkolnictwa zawodowego nastąpi w ciągu roku. Kuratorjum ma obejmować miasto st. Warszawę oraz województwa: warszawskie, kieleckie i lubelskie.

Na terenie województwa białostockiego ma być utworzone kuratorjum osobne. Kuratorja te powstać mają już w czasie najbliższym.

Komitet obchodu rocznicy śmierci Konarskiego i utworzenia Komisji Edukacyjnej. Dn. 20 b. m. w sali posiedzeń Uniwersytetu warszawskiego odbyło się zebranie konstituujące ogólnego Komitetu obchodu rocznicy śmierci Konarskiego i utworzenia Komisji Edukacyjnej. Na przewodniczącego powołano profesora uniwersytetu d-ra Br. Dembińskiego, na zastępcę przewodniczącego profesora uniwersytetu Adama Antoniego Kryńskiego i na sekretarza generalnego komitetu d-ra Kazimierza Konarskiego. Drugi wice-przewodniczący profesor uniwersytetu Samuel Dickstein będzie przewodniczącym Komitetu Wykonawczego. Z ramienia T. N. S. W. uczestniczyli w zebraniu pp.: Józef Bojański i Kazimierz Pluciński.

NORMY PŁAC

I. Komisja złożona z przedstawicieli Delegacji Rad Pedagogicznych Polskich Szkół Średnich m. Warszawy, Koła Przełożonych Szkół Średnich Męskich, Koła Przełożonych Szkół Średnich Żeńskich, Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych i Wydziału Wykonawczego Związku Zrzeszeń Społecznych, utrzymujących Szkoły Średnie w Polsce, uwiadamia, iż w związku z wznastającą drożyzną i przyznaniem wobec tego nauczycielom szkół państwowych jednorazowego dodatku świątecznego w grudniu, wypłacenia dodatku 50% w lutym oraz 40% w marcu, wynagrodzenie nauczyciela za jedną lekcję tygodniową rocznie, w szkole średniej prywatnej i społecznej, obliczane według zasad „Norm płacy” w roku szkolnym 1921/22, podpisanych dnia 13 września r. b., wynosi w marcu 1922 r., i w miesiącach następnych, o ile nie zajdą zmiany, dla Warszawy i Łodzi Mk. 28 560, dla Zagłębia, Kresów Wschodnich i Włocławka Mk. 24 420 w pozostałych miejscowościach Mk. 21 900.

II. Wobec tego w drugim półroczu (t. j. od lutego do końca roku szkolnego) roku szk. 1921/22 zachodzi konieczność podwyższenia wpisów w Warszawie we wszystkich klasach—o ile nie zajdą zmiany—od 7000 do 9000 Mk. na ucznia, w zależności od liczby uczniów w szkole.

Warszawa, dn. 21 marca, r. 1922.

Aleksander Szymankiewicz

Przedstawiciel Kom. Wykonawczej
Delegacji Rad Pedagogicznych Pol-
skich Szkół Średnich m. Warszawy.

Kazimierz Kujawski

Przedstawiciel Koła Przełożonych
Szkół Średnich Męskich

W. Posselt-Szachtmajerowa

Przedstawicielka Koła Przełożonych
Szkół Średnich Żeńskich

Emanuel Łoziński

Przedstawiciel Zarządu Okręgu War-
szawskiego Towarzystwa Nauczycieli
Szkół Średnich i Wyższych.

Ludwik Bergson

Przedstawiciel Wydziału Wykonawcze-
go Związku Zrzeszeń Społecznych
utrzymujących Szkoły Średnie w Polsce

Z RUCHU WYDAWNICZEGO

B. Dyakowski. Pogadanki mineralogiczne. O piasku i jego krewniakach, to jest podobnych do niego minerałach. Z 13-ma rysunkami. Wydanie II. Wydawnictwo „Oświata” Tow. Nauczycieli Szkół

Średnich i Wyższych. Skład główny w Książnicy Polskiej T. N. S. W. Warszawa, r. 1922. Str. 42.

Treść rozdziałów: I. Do czego nam służy piasek? II. Jak i z czego powstał piasek? III. Znaczenie

piasku w przyrodzie. IV. Niepozorni krewniacy piasku: kwarc, krzemień, ziemia krzemkowa. V. Szlachetne i półszlachetne kamienie: kryształ górny, ametyst, jaspis, chalcedon, agat, opal. VI. Piaskowiec.

D-ř Wiktor Natanson. „Nadzwyczajna danina państwowa.“ Co — kto — ile — jak? Na podstawie ustawy z dn. 16 grudnia r. 1921. Biblioteczka Podręczna Obywatela Polskiego Nr 1. Nakładem Perzyńskiego, Niklewicza i S-ki. Warszawa, r. 1922. Str. 74.

Treść: Od wydawnictwa. I. Co to jest danina? II. Kto i ile? III. Zwolnienia i ulgi. IV. Jak należy postępować przy opłacaniu daniny?

Stanisław Opolski. „Prawa i obowiązki obywatela“. Biblioteczka Podręczna Obywatela Polskiego Nr 3. Nakładem księgarni Perzyńskiego, Niklewicza i S-ki. Warszawa, r. 1922. Str. 56.

Treść napisanej przystępnie broszury stanowią rozdziały: Wstęp. I. Prawa obywatelskie. II. Obowiązki obywatelskie. III. Władze Państwa Polskiego.

D-r Wiktor Natanson. „Jak wpłacać daninę państwową?“ Biblioteczka Podręczna Obywatela Polskiego Nr 2. Nakładem Perzyńskiego, Niklewicza i S-ki. Warszawa, r. 1922. Str. 16.

Są to wskazówki praktyczne dla płatników i poborców, opracowane na postawie rozporządzenia wykonawczego Ministra Skarbu z dn. 31 grudnia r. 1921.

Nowości Wydawnicze

KSIEGARNI

M. ARCTA

Warszawa — Poznań — Lwów — Lublin —
Łódź — Wilno.

- Brodowski F.** O duszę Polski Mk 50.—
- Borowski Wł. M.** Wykład psychologii ogólnej w zastosowaniu do wychowania. Cz. I. Psychologia poznania Mk 320.—
Cz. II. Psych. uczuć Mk 320.—
- Broniewiczowa W.** Wskazówki metodyczne do nauczania robót ręcznych Mk 100.—
- Denter Z.** Śląsk Górny Mk 225.—
- Fleszarowa R.** Nasze wody z ryc. Mk 80.—
- Holewiński J.** Budynek Szkolny. Mk 300.—
- Higjena Szkolna.** Podręcznik zbiorowy dla kierowników szkół, nauczycieli i lekarzy szkolnych pod red. Dr Kopczyńskiego Mk 2200.—
- Jaroszyński T.** Higjena wychowawcza Mk 200.—
- Kraskowski J.** Kino — szkoła powszechna. Projekt w dziedzinie oświaty ludowej. Mk 60.—
- Nałkowski W.** Zarys metodyki geografji. Mk 200.—
- Reguska.** Przyroda w domu i szkole 2 ryc. Mk 200.—
- Strzemeska J. i Weryho M.** Metoda wychowania przedszkolnego. Mk 500.—
- Sumiński i Tenenbaum.** Przewodnik zoologiczny po okolicach Warszawy. Mk 120.—
- Zarzecki L.** O idei naczelnej polskiego wychowania. Mk 75.—
- Zarzecki L.** Szkoła pracy Mk 80.—

Do cen książek nieszkolnych dolicza się 20% dod. drożyznianego.

Katalogi i „Przegląd Wydawniczy“ przesyła się na żądanie bezpłatnie.

Książnica Polska

T. N. S. W.

Lwów, ul. Czarnieckiego 12.

Warszawa, ul. Nowy-Swiat 59.

POLECA NASTĘPUJĄCE NOWOŚCI
WYDAWNICZE:

1. **Chrzanowski i Wojciechowski.** Wypisy polskie dla klas wyższych Cz. I Mk 1240.—
2. **Piliński L.** Jan Dantyszek Krótki rys życia i działalności literackiej Mk 60.—
3. **Dyakowski B.** Jak urządzać gniazdko i opiekować się ptakami Mk 192.—
4. **Dyakowski B.** O piasku Mk 150.—
5. **Dyakowski B.** Szkło i wyroby szklane Mk 140.—
6. **Gawecki B.** Mechanika. Podr. dla najwyższej klasy szkoły średniej Mk 920.—
7. **Góra W.** Podręcznik Księgowości. Mk 1440.—
8. **Góra W.** Księgowość w spółdzielniach Mk 420.—
9. **Knapczyk J.** Początki języka angielskiego. Cz. I. Mk 960.—
10. **Konewka A.** Organizowanie kursów dla dorosłych Mk 20.—
11. **Korniłowicz K.** Znaczenie i zarys organizacji kształcenia dorosłych i młodzieży pracującej Mk 120.—
12. **Morawski K.** Ku czci pracy i w obronie nauki . Mk 90.—
13. **Platon Gorgiasz w przekł. Witwickiego** Mk 2480.—
14. **Pajzderski N.** Poznań—broszur. Mk 3760.—
15. **Seneki** Listy moralne do Lucyljusza oraz księga o sposobach na przypadki w przekładzie Olszowskiego Mk 360.—

Tadeusz Koźmiński. „Sprawa mniejszości“. Nakładem księgarni Perzyńskiego, Niklewicza i S-ki. Warszawa, r. 1922. Str. 162.

Rzecz opracowana na podstawie traktatu między głównymi mocarstwami sprzymierzonymi i stowarzyszonymi a Polską, podpisanego w Wersalu dn. 23 czerwca r. 1919. Nauczycielstwo powinno zainteresować głównie rozdziały i ustępy, poświęcone sprawom oświatowym i szkolnym w traktacie wspomnianym.

D-r E. Dillon. „Współczesny Meksyk“. Z rękopisu angielskiego, nadesłanego „Gazecie Warszawskiej“, z upoważnienia autora przełożyła **Jadwiga Pawłowiczówna**. Nakładem księgarni Perzyńskiego, Niklewicza i S-ki. Warszawa, r. 1922. Str. 92.

Szczególną uwagę należałoby zwrócić na rozdział ostatni pracy d-ra E. Dillona pod nagłówkiem „Wychowanie narodu“.

Prof. Roman Rybarski. „Marka polska i złoty polski“. Nakładem księgarni Perzyńskiego, Niklewicza i S-ki. Warszawa, r. 1922. Str. 244.

Józef Ujejski. „Antoni Malczewski“ (Poeta i poemat). Nakładem księgarni Trzaski, Everta i Michalskiego. Warszawa, (bez roku). Str. 488.

Obszerna i cenna monografia, poświęcona autorowi „Marji“, wymaga osobnego i szczegółowego omówienia. Tutaj zwracamy jedynie uwagę na ukazanie się jej z druku.

Przegląd wydawnictw Książnicy Polskiej Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych, Stowarzyszenia zarejestrowanego z ograniczoną poręką i Atlasu, akc. S-ki kartograficznej i wydawniczej. Miesięcznik, poświęcony krytyce i bibliografii wydawnictw własnych.

Numery 1 i 2 (łącznie za styczeń i luty r. b.) zawierają: artykuł wstępny „Na przełomie” i artykuły, poświęcone spółce akcyjnej „Atlas” i czasopismu „Muzeum” oraz bogate działy stałe: Dział sprawozdawczy, Dział bibliograficzny, Głosy prasy i Wiadomości bieżące. Członkowie „Książnicy Polskiej” otrzymują „Przegląd Wydawnictw” bezpłatnie.

Pisownia Polska, ustalona przez Akademię Umiejętności, opracowana przez Aleksandra Szymankiewicza podług J. Łosia i H. Passendorfera. Nakładem Polskiej Agencji Wydawniczej. Warszawa, (bez roku).

Praca p. Szymankiewicza została wydana na wielkim arkuszu i zawiera najważniejsze prawidła b. przejrzyste ułożone a dotyczące pisowni naszej oraz słowniczek wyrazów trudniejszych z uwzględnieniem przenoszenia. Rzecz obmyślana i wykonana dobrze powinna znaleźć się w szkołach naszych.

I. Chrzanowski — K. Wojciechowski. „Wypisy polskie dla klas wyższych szkół średnich”. Część I (do roku 1822). Wydanie IV. Książnica Polska T. N. S. W. Lwów — Warszawa, r. 1922. Str. 339.

Nowości Wydawnicze

KSIĘGARNI

M. ARCTA

Warszawa — Poznań — Lwów — Lublin —
Łódź — Wilno

Centnerszwer M. dr i Świętosławski Z. dr. Podręcznik do ćwiczeń z chemji fizycznej, termchemji i elektrochemji. 2 ryc.

Mk 500.—

Galle H. i Radwanowa H. Nasza książka. Wypisy dla szkół powszechnych. Cz. I na kl. II 2 ryc.

Mk 300.—

cz. II na kl. III. 2 ryc. „ 500.—

Górski A. O wieszczeniu w sztuce

Mk 80.—

Hartingh Z. Ku światłu poklosie myśli

Mk 1000.—

Koneczny F. dr. Dzieje Rosji od najdawniejszych do najnowszych czasów

Mk 800.—

Kosiński K. Pisarze polityczni i historyczni. Cz. I. Do wieku XVI.

Mk 180.—

Cz. II. Wiek XVI do I-go bezkrólewia

Mk 450.—

Milobędzki T. Szkoła analizy jakościowej

Mk 850.—

Niewiadomski E. Atlas do historii Polski

Mk 800.—

Radziszewski H. dr. Polityka ekonomiczna. Cz. I. Prorokcja

Mk 1200.—

Szelągowski A. Dzieje powszechne w zarysie. Cz. IV. Dzieje nowoczesne 2 ryc. Mk 700.—

Umiński W. Czego polsce potrzeba. Podstawowe wiadomości o Polsce współczesnej Mk 300.—

Witkowska H. i Sawicki L. Nauka o Polsce współczesnej. Wyd. dla szkół powszechnych z rys.

Mk 600.—

Katalogi na żądanie bezpłatnie.

Książnica Polska

T. N. S. W.

Lwów, ul. Czarnieckiego 12,
Warszawa, ul. Nowy-Świat 59.

POLECA NASTĘPUJĄCE NOWOŚCI
WYDAWNICZE:

16. Ślemieński J. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej. . . Mk 400—
17. Szczepański. Wyplisy łacińskie Cz. I Mk . . . —
18. Słeczkowska. Wśród dziejowej zawieruchy—obrazy historyczne od 1758—1796 r. dla młodzieży Mk 1140.—
19. Ustawy i najważniejsze rozporządzenia, dotyczące organizacji oświaty i szkolnictwa w Rzplitej Polskiej. Tom I. Część I w opr. E. Łozińskiego i Z. Stankiewiczza Mk 1500.—
20. Ustawa o szkolnictwie średnim ogólnokształcącym (projekt M. W. R. i O. P.) wydanie 2. Mk 200.—
21. Węcowski St. Książka francuska Cz. III Mk 720—
22. Hoene-Wroński. Filozofja pedagogiki w przekł. Jankowskiego
23. Wydawnictwa Tow. Naukowego Warszawskiego.
24. Wydawnictwa popularne kom. „Oświata“.
25. Wydawnictwa Tow. Kursów dla dorosłych.

O nowych wydawnictwach Książnicy Polskiej informuje Przegląd Wydawnictw—miesięcznik.

Udziałowcy otrzymują Przegląd Wydawnictw bezpłatnie.

Zgłoszenia na udziały przyjmują biura Książnicy w Warszawie i we Lwowie. Udział wynosi mk 1000 i wpisowe mk 10.

D-rka Jadwiga Knapczyk. „Początki języka angielskiego dla szkół powszechnych i średnich“. Część I. Książnica Polska T. N. S. W. Lwów—Warszawa, r. 1922. Str. 155+IX.

Treść pracy p. Jadwigi Knapczyk stanowią: 79 lekcyj, z których każdą zaopatrzyła autorka w odpowiednio dobrane ćwiczenia i najważniejsze wiadomości z gramatyki, słownika z podaniem wymowy, przeglądu (wykazu?) czasowników nieregularnych (nieforemnych?) oraz szczegółowo opracowanego spisu rzeczy. Tekst urozmaicają staranne ilustracje K. Stefanowicza i Z. Szyszko—Bohuszówny.

Lucjusz Anneus Seneka. „Listy moralne do Lucyljusza oraz Księga o sposobach na przypadki“. Z łacińskiego, oryginału przełożył i wstępem opatrzył Mieczysław Olszowski. Książnica Polska T. N. S. W. Lwów-Warszawa, r. 1922. Str. 71.

Przedmowa, w której tłumacz wyjaśnia powody przekładu niektórych pism Seneki, obszerny wstęp, omawiający życie i działalność literacką wychowawcy-nauczyciela Nerona oraz staranny przekład 23 listów do Lucyljusza i Księgi o sposobach na przypadki stanowią treść najnowszego wydawnictwa „Książnicy Polskiej“. Z góry jesteśmy przeświadczeni, iż trafi ono do rąk prawdziwych jedynie smakoszków piękna i myśli klasycznych, a smakoszków tych jest u nas — niestety — coraz mniej.

Red. KAZ. PLUCIŃSKI, zast. dyr. biura Zarządu Gl. T. N. S. W.
Wydawca: Zarząd Główny T. N. S. W.

Drukiem R. Kanlewskiego, w Warszawie, ul. Nowy-Świat 54.